

Energinets råderum til at sikre effektilstrækkelighed

21. august 2017

Elforsyningssikkerhed kan opdeles i systemtilstrækkelighed og systemsikkerhed, hvor systemtilstrækkelighed igen kan opdeles i nettilstrækkelighed og effektilstrækkelighed. Energinet har generelt et veldefineret råderum for at sikre systemsikkerhed og nettilstrækkelighed, men til gengæld er der i de senere år kommet øget fokus på Energinets råderum til at sikre effektilstrækkeligheden i Danmark.

Den øgede fokus skyldes især en kombination af to forhold. Det ene er, at analyser har vist en voksende risiko for effektmangel i særligt Østdanmark (DK2) frem mod 2025. Det andet er Kommissionens fokus på landenes tiltag til at sikre effektilstrækkeligheden. I december 2015 aflyste Energinet et udbud af en strategisk reserve i DK2. Det skete efter, at Kommissionen havde vurderet, at den strategiske reserve var uforenelig med EU's statsstøttere. Siden har Kommissionen foretaget en sektorundersøgelse af kapacitetsmekanismer, og i Vinterpakken fra november 2016 er den kommet med forslag til retningslinjer for kapacitetsmekanismer. I lyset heraf har Energinet vurderet, at en strategisk reserve i DK2 fortsat ikke er forenelig med EU's statsstøttere.

Energinet har på den baggrund bedt Copenhagen Economics om at undersøge Energinets faktiske råderum til at fastsætte og opfylde konkrete mål for effektilstrækkeligheden. Energinet har særligt bedt os om at vurdere betydningen af EU's statsstøttere og reglerne for det indre marked.

Vi konkluderer, at Energinet står med betydelige begrænsninger i sit råderum for at sikre effektilstrækkeligheden. Råderummet afhænger grundlæggende af, om Energinet har nogle håndtag, der virker på effektilstrækkeligheden, og om Energinet har mulighed for at bruge dem i praksis.

Vores analyse giver et billede af, at Energinet har fire mulige håndtag: *Incentiv-fremmende markedsreformer, kapacitetsmekanismer, investeringer i interkonnekto-rer samt regionalt og internationalt driftssamarbejde.*

Analysen viser, at ingen af de fire håndtag kan anvendes uden begrænsninger. Konkret har *kapacitetsmekanismer*, herunder navnlig en strategisk reserve, den mest sikre og hurtigste virkning. EU's statsstøttere gør det imidlertid yderst svært og potentielt umuligt for Energinet at bruge dette håndtag. En kapacitetsmekanisme, inklusive en

strategisk reserve, vil skulle godkendes på forhånd af Kommissionen. I bedste fald vil det kræve en lang og ressourcekrævende godkendelsesfase. I værste fald kan den ikke godkendes.

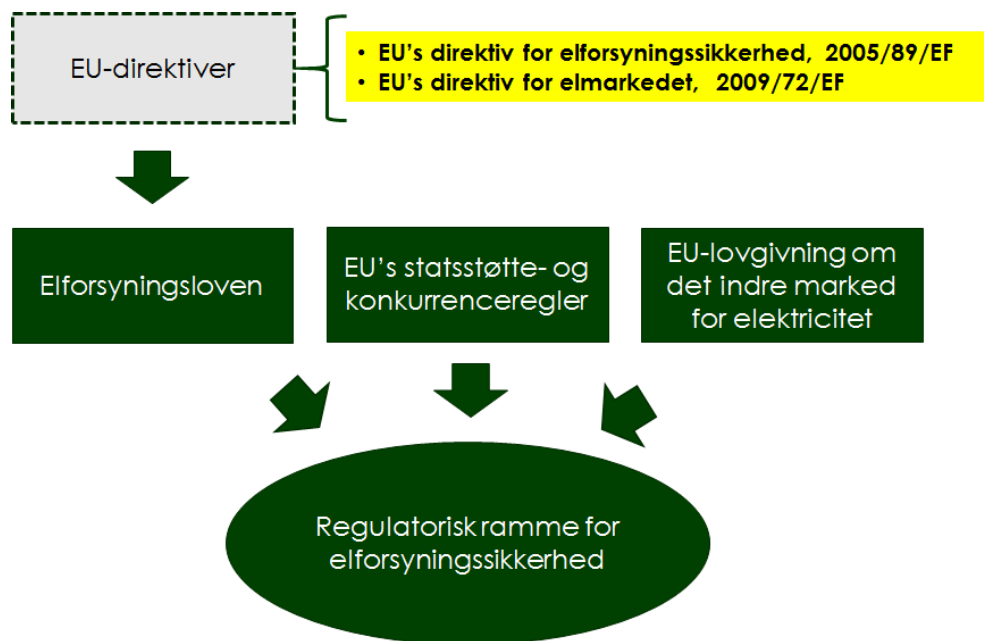
For de tre andre håndtag er billedet mere eller mindre omvendt. For *investering i interkonnektorer* kan brugbarheden ligeledes være begrænset, men af økonomiske og myndighedsmæssige årsager og ikke af statsstøttere reglerne. Samtidig er virkningen typisk langsommere end for kapacitetsmekanismer. Endelig gælder for *incitaments-fremmende markedsreformer og regionalt og internationalt driftssamarbejde*, at brugbarheden er god, men at virkningen er mindre sikker, og særligt for markedsreformer kan det tage længere tid at slå igennem i markedet.

Samlet sætter vores analyse tvivl ved, om det er hensigtsmæssigt, at Energinet sætter konkrete mål for effekttilstrækkeligheden, fx antal minutter pr. år uden strøm. Der er intet til hinder for dette, men Energinets håndtag giver i praksis ikke mulighed for at styre præcist efter sådanne mål.

1 Den regulatoriske ramme

Det er den regulatoriske ramme, der afgør Energinets råderum i forhold til elforsyningssikkerhed. Tre regelsæt, der gennemgås nedenfor, definerer i praksis Energinets råderum, jf. figur 1.

Figur 1 Den regulatoriske ramme for effekttilstrækkelighed

Source: Copenhagen Economics baseret på Energikommissionen (2016).

1.1 Elforsyningsloven

Energinets råderum er direkte reguleret af elforsyningsloven (bekendtgørelse om lov om elforsyning). Den siger i kapitel 5, at Energinet har det overordnede ansvar, men der ingen krav om et konkret præcist mål for elforsyningssikkerhedens niveau. Modsat er der heller ingen regler, der forhindrer, at Energinet sætter et sådant mål.

Elforsyningsloven bygger i høj grad på EU-regulering. Overliggøren på det hele er Lisabontraktaten fra 2009 (TEUF). Artikel 194 i TEUF taler om solidaritet på energiområdet for at bevare og forbedre miljøet. Artikel 194 slår dog fast, at medlemslandene har suveræniteten til at vælge energikilder og til at indrette deres energiforsyning.

Mere direkte bygger elforsyningsloven på især to EU-direktiver. Det ene er direktivet om elforsyningssikkerhed (direktiv 2005/89/EF), hvor medlemslandene bl.a. pålægges at sikre minimumsstandarden for forsyningssikkerhed. Det andet er eldirektivet (direktiv 2009/72/EF), hvor der bl.a. er krav til elmarkedets virkemåde og konkurrenceforhold.

1.2 EU's statsstøttere regler

Energinets råderum for effekttilstrækkelighed er også omfattet af EU's statsstøttere regler (artikel 107 i TEUF). Statsstøttere reglerne håndhæves af Kommissionen. Formålet er at undgå, at myndigheder støtter egne virksomheder, så det skader konkurrencen og for drejer samhandelen i EU. Det sker via et generelt forbud mod statsstøtte. I EU-traktaten er statsstøtte defineret som *'enhver støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.'*

For at være lovlig skal statsstøtte imidlertid anmeldes til og godkendes af Kommissionen. Det kræver, at Kommissionen finder støtten nødvendig og forenelig med det indre marked. Kommissionen undersøger også ikke-anmeldt støtte, hvis den får kendskab til den. Hvis Kommissionen finder støtten ulovlig, får myndighederne besked på at standse tildelingen, og modtagerne kan få påbud om at tilbagebetale allerede udbetalt støtte med tillæg for renter. Dertil kommer, at Energinet kan blive mødt af erstatningskrav fra tredjeparter, som har mistet indtjening som følge af støtten.

Fra 2014 har Kommissionen sat fokus på nationale ordninger til at sikre tilstrækkelig elproduktion. Særligt har kapacitetsmekanismer været i fokus. Kommissionen har uanset Lissabontraktatens ordlyd om suverænitet til at indrette deres energiforsyning, jf. afsnit 1.1, i flere tilfælde krævet ændringer af foreslåede kapacitetsmekanismer. Kommissionen har seneste i Vinterpakken fra november 2016 sagt, at den fremad fortsat vil have fokus på området.

1.3 EU's indre marked for elektricitet

Herudover har EU's forordninger om det indre marked for elektricitet (forordning 713/2009 og 714/2009) betydning for Energinets råderum. Der er tale om EU-lovgivning, der har til formål at sikre, at elektricitet kan handles frit i EU. Energinet må ikke lave tiltag, der forhindrer fri handel, og ikke er objektivt nødvendige for forsyningssikkerheden i Danmark.

1.4 Vinterpakken

For tiden pågår der en opdatering af EU's regler på elmarkedet. Med den såkaldte Vinterpakke fra november 2016 har Kommissionen fremlagt sit bud på et fremtidigt fælles elmarked (Kommissionen (2016c)). Lovændringerne som følge af Vinterpakken ventes gennemført i løbet af 2017 og 2018.

I forhold til forsyningssikkerhed lægges der op til øget regionalt driftssamarbejde om forsyningssikkerhed. Desuden understreger Kommissionen kravet om, at kapacitetsmekanismer skal konkurrenceudsættes mest mulig og være åbne for deltagelse af dels alle teknologier og dels konkurrenter fra udlandet. Det skal bemærkes, at kravet om udenlandsk deltagelse ikke gælder for strategiske reserver. For strategiske reserver angik-

ver Kommissionen dog modsat, at de kun bør anvendes i nødsituationer. De skal ses som en overgangsforanstaltning, der ledsager markedsreformer, og som udfases, når reformerne træder i kraft.

2 Energinets råderum til at fastsætte konkrete målsætninger

Som det første har vi vurderet Energinets råderum til at *fastsætte* konkrete mål for forsyningssikkerheden. Vi konkluderer, at Energinet har et stort råderum til at fastsætte sådanne mål, og hvis der er en begrænsning, er den mest af teoretisk betydning.

2.1 Regulatorisk ramme har ingen eksplicit begrænsning

Vi ser i den relevante lovgivning ingen eksplicitte begrænsninger i Energinets mulighed for at sætte mål for effekttilstrækkeligheden.

I elforsyningsloven er der som nævnt ovenfor ikke krav om specifikke mål. Modsat er der heller ingen bestemmelser, som forhindrer sådanne mål. Der er heller ingen problemer i forhold til den relevante EU-lovgivning. Som nævnt fremhæver Lissabontraktaten den nationale selvbestemmelse over energisektoren. En konkret målsætning kræver i sig selv ikke udbetaling af statsmidler, ligesom den heller ikke i sig selv forvrider handel med elektricitet i EU. Derfor er der heller ingen problemer med statsstøttere regler og EU's indre markeds regler.

2.2 Teoretisk begrænsning i elforsyningslov

Vi ser dog en indirekte begrænsning i elforsyningsloven. Det fremgår af bekendtgørelsen, at energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte nærmere regler om Energinets indsats på området. Det må tolkes til, at der skal være politisk opbakning til Energinets konkrete målsætninger.

Indtil videre er der dog tale om en teoretisk betragtning. Der har hidtil ikke været politisk modstand mod Energinets mål for elforsyningssikkerhed, herunder mål for effekttilstrækkelighed. Der har modsat heller ikke været eksplicit accept, men ministeren støttede dog op om oprettelsen af en strategisk reserve i DK2 i 2015. Vi ser ingen tendenser til øget politisk skepsis overfor Energinets aktuelle konkrete målsætninger.

3 Energinets råderum til at opfylde konkrete målsætninger

Som det andet har vi vurderet Energinets råderum til at *opfylde* konkrete mål for forsyningssikkerheden. Her konkluderer vi modsat, at Energinet står med betydelige begrænsninger i sit råderum. I vores vurdering har vi taget udgangspunkt i, at Energinets råderum logisk må afhænge af, i hvor høj en grad tre betingelser er opfyldt:

- Der skal findes nogle håndtag
- Håndtagene skal virke på effekttilstrækkeligheden
- Håndtagene skal kunne bruges i praksis

3.1 Energinets fire håndtag

Vi vurderer, at Energinet har fire håndtag, som kan bruges til at opfylde et konkret mål for effekttilstrækkeligheden, jf. figur 2. De fire håndtag udelukker ikke hinanden, og Energinet kan potentielt bruge alle fire på samme tid.

Figur 2 Præsentation af Energinets fire håndtag

Håndtag	Konkrete tiltag
Incentivstøttende markedsreformer	• Klare prissignaler • Højere maksimalpris • Tiltag til at gøre forbruget mere fleksibelt • Omkostningsægte balanceafregning
Kapacitetsmekanismer	• Strategisk reserve • Kapacitetsmarked
Investeringer i interkonnektorer	• Udbygning af DK1-DK2-forbindelsen • Udbygning af eksisterende interkonnektorer til udlandet • Nye interkonnektorer til udlandet
Regionalt og internationalt driftssamarbejde	• Samarbejde om revisioner • Samarbejde om krisesituationer

Note: Listen af konkrete tiltag er ikke udtømmende.

Source: Copenhagen Economics.

3.2 Håndtagenes virkning

Et råderum til at opfylde et konkret mål kræver også, at håndtagene virker. Vi vurderer, at der er to relevante kriterier for at vurdere de fire håndtags virkning.

- Hvor sikker er virkningen på effekttilstrækkeligheden?
- Hvor hurtigt kommer virkningen, efter beslutningen er taget?

Vi vurderer, at det for at styre efter et konkret mål for effekttilstrækkeligheden er bedre, jo mere sikker et håndtags virkning er, og jo hurtigere virkningen kan opnås. Med det udgangspunkt har vi bedømt de fire håndtag, og vi vurderer, at alle håndtag ikke er lige operationelle for Energinet.

Vi vurderer, at *kapacitetsmekanismer* er det mest operationelle håndtag. Vi lægger til grund, at Energinet konkret har arbejdet for en strategisk reserve. Herved kan Energinet få et bestemt antal MW til sin rådighed i krisesituationer, fx 200 MW som i forslaget i DK2. Desuden kan virkningen komme hurtigt. Et udbud af en strategisk reserve kan principielt gennemføres på få måneder, og derefter kan den bruges, hvornår det skal være. Dette forudsætter dog, at den strategiske reserve kan laves af eksisterende kapacitet, der ellers står til at blive skrottet. Hvis ny kapacitet skal på banen, er der behov for længere tid til etablering af kapacitet.

Vi vurderer, at de tre øvrige håndtag er omtrent lige operationelle, men med hver deres fordele og ulemper, jf. figur 3 nedenfor.

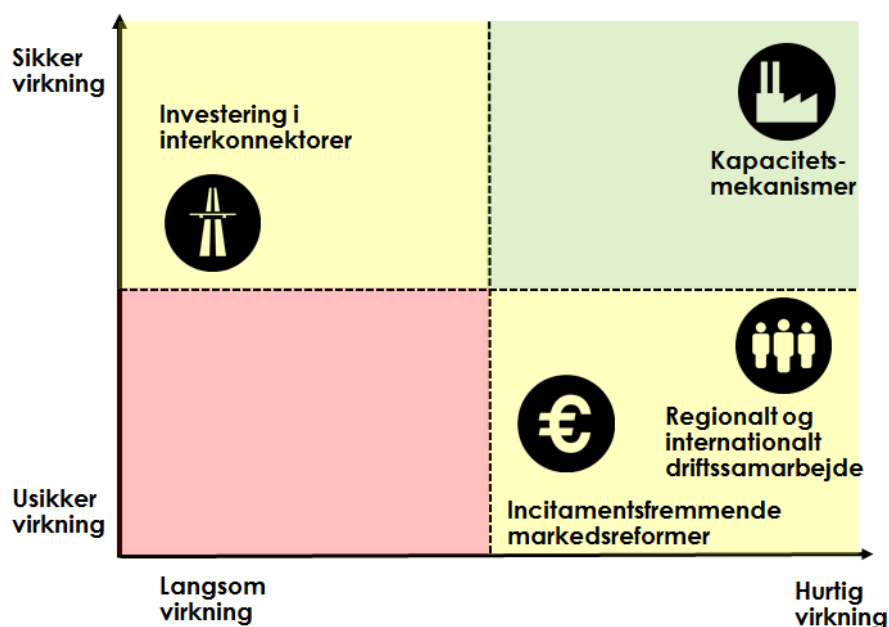
Incitamentsfremmende markedsreformer har to operationelle begrænsninger. Den ene begrænsning er, at de ofte tager lang tid at implementere. Det skyldes, at de oftest vil skulle designes i samarbejde med øvrige europæiske lande, fordi de er omfattet af EU-regler, fx network codes. Den anden begrænsning er, at det ofte er usikkert, hvor meget og hvor hurtigt de vil virke. Særligt på markeder, der virker godt i forvejen, vil reformer ofte kun have en marginal virkning. Samtidig kan det tage tid for aktørerne at reagere på reformer, hvis reaktionen kræver ny teknologi. Dette forstærkes af, at det er sjældne hændelser, der kan forårsage effektmangel. Det er usikkert, om markedet vil reagere på signaler, der optræder meget sjældent. Det er også sandsynligt, at markedet først vil reagere, efter konkrete hændelser er opstået. Konsekvensen er, at det vil være forbundet med risiko at løse et effekttilstrækkelighedsproblem med markedsreformer. I forhold til EU-regulering er der imidlertid ingen begrænsninger. Kommissionen ser incitamentsfremmende markedsreformer som det samfundsøkonomisk mest attraktive håndtag, fordi reformer forventes at forbedre markedet, så markedet selv tilvejebringer den rette mængde kapacitet og dermed forhindrer både over- og underinvestering.

Investeringer i interkonnektorer virker mere sikkert på effekttilstrækkeligheden. I udgangspunktet stiger effekten med størrelsen af den nye interkonnektor. Det er ganske vist en vis usikkerhed, idet effekten forudsætter, at der er produktionskapacitet på den anden side, og at den relevante TSO sender den til Danmark i mangelsituationer. Som udgangspunkt kan en TSO dog ikke lukke grænsen uden at bryde EU-lovgivning, og landene omkring Tyskland har skrevet under på den såkaldte Baake-erklæring, hvor de understreger vigtigheden af at holde grænserne åbne (se BMWi (2015)). Uanset de gode hensigter vil der dog altid være en vis usikkerhed om, hvorvidt de holder i en krisituation med risiko for nedbrud i elsystemet. Investeringer i interkonnektorer er dermed også et håndtag, som der er en vis risiko ved at stole på. Undtaget en udbygning af DK1-DK2, hvor Energinet er TSO på begge sider. Der skal dog stadig være kapacitet tilgængeligt i det danske elsystem. Samtidig vil det reducere risikoen at have interkonnektorer til flere forskellige prisområder. Endelig er tidshorisonten en ulempe. Der går let fem-ti år fra beslutningen tages, og til en interkonnektor er klar.

For *regionalt og internationalt driftssamarbejde* kan virkningen opnås hurtigt. Eksempelvis kan Energinet og Svenska Kraftnät principielt straks lave driftsaftaler, der sikrer adgang til ekstra fysisk kapacitet i Danmark i bestemte situationer. Sådanne driftsaftaler kan fx handle om at koordinere revisioner på interkonnektorer og danske og svenske kraftværker. Energinet har allerede realiseret en stor del af potentialet for sådanne driftsaftaler, men fremad forventes nye og bedre muligheder. De kommer med oprettelsen af de såkaldte Regional Security Coordinators (RSC'ere), som støttes af ENTSO-E (se ENTSO-E (2017)). For Norden betyder nyskabelsen, at Energinet sammen med de øvrige nordiske TSO'ere skal samarbejde om flere driftsopgaver. Indholdet

af regionalt og internationalt driftssamarbejde kan dog fortsat begrænses af EU-regler, herunder network codes vedrørende det indre marked. Fx kan Energinet og Svenska Kraftnät ikke lovligt aftale at begrænse eksporten til Tyskland og Norge i krisesituationer. Ligesom for investeringer i interkonnektorer kan et problem yderligere være, om aftalernes gode hensigter altid holder i krisesituationer. Regionalt og internationalt driftssamarbejde er dermed heller ikke et håndtag, der kan anvendes helt uden risiko, og der er en øvre grænse for virkningen, da den fysiske kapacitet og elektriske veje til at transportere den skal være til stede i regionen.

Figur 3 Energinets fire håndtags virkning

Source: Copenhagen Economics.

3.3 Energinets råderum til at bruge de fire håndtag

Endelig kræver et råderum til at opfylde et konkret mål for effekttilstrækkeligheden, at Energinet har mulighed for at bruge håndtagene. Vi vurderer her igen, at de fire håndtag ikke er lige attraktive for Energinet, jf. figur 4 nedenfor.

Vi vurderer, at *incitamentsfremmende markedsreformer* og *regionalt og internationalt driftssamarbejde* er de mest og omtrent lige brugbare håndtag. Der er for begge håndtag ingen begrænsninger i hverken elforsyningsloven eller EU-reguleringen. Tværtimod fremhæver Kommissionen i Vinterpakken begge håndtag til at løse udfordringerne på elmarkederne. For *incitamentsfremmende markedsreformer* fremhæver Kommissionen i Vinterpakken, at markedsreformer ofte kan løse problemer med for-

syningssikkerheden. Kommissionen lægger vægt på, at alle restriktioner, herunder særligt også restriktioner for et mere fleksibelt forbrug, er fjernet, før et problem løses med fx kapacitetsmekanismer. Kapacitetsmekanismer må med andre ord ikke træde i stedet for markedsreformer. *For regionalt og internationalt driftssamarbejde* har Kommissionen i Vinterpakken bl.a. fremlagt et konkret forslag til en styrkelse af ACERs beføjelser, hvilket skal give hurtigere og mere effektive beslutninger i grænseoverskridende sager. Eneste begrænsning i forhold til brugbarheden af de to håndtag kommer af, at mange elprodukter handles på regionale handelspladser. Det gør, at Energinet skal være enige med de andre TSO'ere om henholdsvis enten samarbejdet eller markedsreformerne, og det kan begrænse mulighederne i praksis.

For investeringer i interkonnektorer er der ingen begrænsninger i hverken elforsyningsloven eller EU-reguleringen. Kommissionen yder tilmed støtte til investeringer i visse interkonnektorer, herunder bl.a. Energinets kommende Cobra-kabel til Holland. Begrænsningen består derimod i, at der udover enighed mellem Energinet og den anden TSO også skal opnås myndighedsgodkendelser på begge sider, hvilket som udgangspunkt vil kræve bl.a. en positiv business case og en lang række miljøgodkendelser. Dertil kommer, at disse myndighedsgodkendelser kan kræve både lang tid og betydelige ressourcer at opnå.

Endelig vurderer vi, at *kapacitetsmekanismer* er det håndtag, som er mindst operationelt. Begrænsningen ligger i EU's statsstøtteregler. Vi lægger til grund, at Energinets overvejelser fortsat er en strategisk reserve. På papiret udelukker statsstøttereglerne ikke, at en strategisk reserve kan godkendes for en kortere periode. Men baseret på forløbet omkring Energinets aflyste udbud, og ikke mindst Kommissionens udmeldinger i Vinterpakken, vurderer vi, at det vil kræve et langt og ressourcekrævende forløb uden succesgaranti.

Først og fremmest lægger vi til grund, at Energinet kun laver en strategisk reserve, hvis Kommissionen først har godkendt den. Vi anbefaler klart og entydigt, at Energinet søger om godkendelse ved Kommissionen. Vi kan ikke se, at Energinet kan lave en strategisk reserve uden statsstøtte. Vi lægger her vægt på, at Kommissionen i Vinterpakken klart siger, at en kapacitetsmekanisme er omfattet af statsstøttereglerne, hvis den laves af staten for at sikre elforsyningssikkerheden, og der er en betaling udover markedsprisen på elektricitet. Vi har svært ved at se, at begge dele ikke vil være opfyldt. Hvis Energinet alligevel laver en strategisk reserve uden forhåndsgodkendelse, er der stor risiko for, at Energinet vil stå med en sag om ulovlig statsstøtte. Det vil betyde en ny aflysning. Dertil kommer et krav om tilbagebetaling af eventuelt udbetalt støtte til lagt rente, risiko for erstatningssager og dårlig omtale. Risikoen øges i lyset af det historiske forløb, der gør det utroværdigt at tale om 'god tro'.

Samtidig vurderer vi, at det ser ud til at være svært at opnå en forhåndsgodkendelse. Vi udelukker ikke, at det er muligt. Det vil dog helt sikkert blive svært. Det vil kræve både

tid og store ressourcer at prøve, og der vil ikke være garanti for succes. Den vurdering baserer vi på forløbet af det aflyste udbud, og ikke mindst Kommissionens seneste udmeldinger i Vinterpakken om kapacitetsmekanismer og statsstøtte.

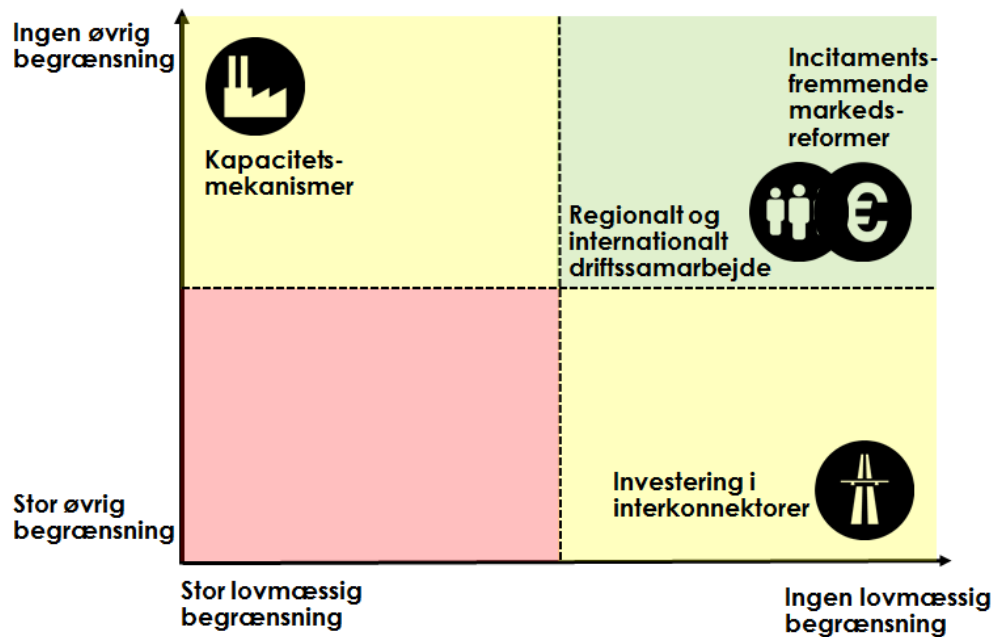
I Vinterpakken godtager Kommissionen, at en kapacitetsmekanisme kan være relevant. Det forudsætter dog, at medlemsstaterne påviser, at der er brug for dem, og at de konkurrencefordrejninger, de skaber, minimeres i tråd med reglerne for det indre marked og statsstøttereglerne. Flere lande, herunder UK og Frankrig, har fået godkendt kapacitetsmekanismer. Kommissionen angiver samtidig flere krav, som en lovlig ordning skal opfylde. Deri ser vi især *tre udfordringer* for en ny strategisk reserve.

Den ene udfordring er et krav om et dokumenteret behov. Kommissionen var ikke overbevist om behovet for en dansk ordning sidste gang. Vi kan ikke se, at det skulle være ændret herved. I Vinterpakken understreger Kommissionen, at den vil sikre, at medlemsstaterne kun laver kapacitetsmekanismer, når de er nødvendige. Dette uddybes bl.a. med, at behovet skal dokumenteres via en cost-benefit-analyse. Denne skal bygge på en økonomisk effektiv pålidelighedsstandard, der er baseret på elforbrugernes betalingsvillighed for forsyningssikkerhed. Netop det krav var en knast i det tidligere forløb. Vi har ikke kendskab til, at der er lavet en retvisende cost-benefit-analyse, der retfærdiggør et behov for en strategisk reserve i DK2.

Den anden udfordring går på, om en strategisk reserve er den rette løsning. Forudsat der er et dokumenteret problem, vil en strategisk reserve ifølge Kommissionen kun være optimal, hvis tre betingelser alle er opfyldt: Problemet skal være midlertidigt, den strategiske reserve skal ledsages af markedsreformer, og den skal udfases, når markedsreformerne får virkning. Vi vurderer, at disse betingelser var en mindre udfordring i det tidligere forløb, da det netop var en midlertidig løsning. Når vi ser fremad efter 2018, er vi ikke sikre på, at Kommissionen accepterer, at der er et dokumenteret midlertidigt problem, som kræver statsstøtte.

Den tredje udfordring handler om konkurrencepresset i et udbud. Her var Kommissionen også skeptisk over den tidligere danske ordning. Igen vurderer vi, at der ikke siden er kommet en løsning. Ganske vist har Kommissionen i Vinterpakken præciseret, at det alene er for andre mekanismer end strategiske reserver, at der er krav om, at kapacitetsudbydere fra udlandet kan deltage direkte (forslag til forordning Artikel 21). Men Kommissionen var også bekymret for, at den strategiske reserve ligeledes ville favorisere visse teknologier og/eller markedsaktører. Den udfordring ser vi ingen løsning på.

Figur 4 Energinets mulighed for at bruge de fire håndtag

Source: Copenhagen Economics.

3.4 Konsekvenser for Energinets råderum

Den samlede konsekvens af vores analyse er, at Energinet står i en situation med et begrænset råderum til at sikre effekttilstrækkeligheden. Som nævnt afhænger råderummet af, om Energinet har nogle håndtag, der påvirker effekttilstrækkeligheden, og om Energinet kan bruge dem i praksis.

Vores analyse har tegnet et billede af, at Energinet har fire mulige håndtag, men at ingen af dem både virker sikkert og hurtigt, og at de ikke uden videre kan anvendes i praksis.

Konkret viser analysen, at *kapacitetsmekanismer* er det mest operationelle håndtag, hvad angår sikker og hurtig virkning, men EU's statsstøttere regler gør det yderst vanskeligt og potentielt umuligt for Energinet at bruge kapacitetsmekanismer til at opfylde et mål for effekttilstrækkeligheden.

For de tre andre håndtag er det tegnede billede mere eller mindre modsat. For *investering i interkonnektorer* er brugbarheden ligeledes begrænset, ikke af statsstøttere reglerne, men af det forhold, at der kræves myndighedsgodkendelser (fx en godkendt business case og en række miljøgodkendelser) på begge sider, og der er en lang etablerings-

horisont. Samtidig er virkningen mere usikker end for kapacitetsmekanismer. Endelig gælder for incitamentsfremmende markedsreformer og regionalt og internationalt driftssamarbejde, at brugbarheden er god, men at virkningen er usikker af forskellige årsager, jf. figur 5.

Figur 5 Samlet vurdering af Energinets råderum

Håndtag	Virkning	Brugbarhed	Samlet råderum
Incitamentsfremmende markedsreformer			
Investering i interkonnektorer			
Kapacitetsmekanismer			
Regionalt og internationalt driftssamarbejde			

Source: Copenhagen Economics.

Vi vurderer, at analysens resultater rejser tvivl om, hvorvidt det er hensigtsmæssigt, at Energinet har konkrete præcise mål for effekttilstrækkeligheden i Danmark. Der er lovgivningsmæssigt intet til hindrer for præcise mål. Analysen viser imidlertid, at Energinets håndtag i praksis ikke giver mulighed for at styre præcist efter sådanne mål. Det kan ses som værende i modstrid med Lissabontraktatens ordlyd om suverænitet til at vælge energikilder og til at indrette deres energiforsyning.

Vi konstaterer, at Kommissionens tilgang kan give en bias i retning af ikke-samfundsøkonomisk optimale tiltag. Kommissionen har lagt en hård linje i forhold til at løse problemer med effekttilstrækkelighed med statsstøtte til kapacitetsmekanismer. Omvendt kan investeringer i interkonnektorer gennemføres uden samme fokus, og Kommissionen yder i flere tilfælde støtte til sådanne investeringer. Det kan utilsigtet skabe en usikkerhed om kapacitetsmekanismers lovlighed, som kan få medlemsstaterne til at se bort fra kapacitetsmekanismer, selvom de samfundsøkonomisk kan være den bedste løsning til at nå et konkret mål for effekttilstrækkelighed.

Referenceliste

BMWi (2015), 'Joint Declaration for Regional Cooperation on Security of Electricity Supply in the Framework of the Internal Energy Market',
<http://www.bmwi.de/Redaktion/EN/Pressemitteilungen/2015/20150608-gabriel-zeitenwende-strom-versorgungssicherheit.html>

Energikommissionen (2016), 'Notat om de overordnede rammer for regulering af energisektoren i en EU-kontekst', april 2016,
<http://efkm.dk/temaer/energikommissionen/baggrundsmateriale/>

Energinet (2017), 'Redegørelse for elforsyningssikkerhed 2017, juni 2017,
<https://www.energinet.dk/Om-publikationer/Publikationsliste/Elforsyningssikkerhedsredegørelse-2017>.

Energistyrelsen (2015), 'Elforsyningssikkerhed i Danmark', juli 2015,
https://ens.dk/sites/ens.dk/files/energistyrelsen/Nyheder/2015/elforsyningssikkerhed_i_danmark_final_web.pdf

ENTSO-E (2017), 'Where the Energy Union starts: regions', ENTSO-E's vision paper on regionalization, <http://vision.entsoe.eu/regions/>

Europa-Kommissionen (2016), 'Endelig rapport om sektorundersøgelsen af kapacitetsmekanismer', november 2016, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016DC0752&from=EN>

Europa-Kommissionen (2016a), 'Staff report accompanying the document Final Report of the Sector Inquiry on Capacity Mechanisms, november 2016, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016SC0385&from=EN>

Europa-Kommissionen (2016b), 'A fully-integrated internal energy market',
https://ec.europa.eu/commission/priorities/energy-union-and-climate/fully-integrated-internal-energy-market_en

Europa-Kommissionen (2016c), 'Vinterpakken', Vinterpakkens forskellige dele kan ses her: <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition>

Europa-Kommissionen (2008), 'Lissabon-traktaten', <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2008:115:FULL&from=EN>

Europa-Kommissionen (2017a), 'State aid procedures',
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/state_aid_procedures_en.html

Europa-Kommissionen (2017b), 'State aid to secure electricity supplies',
[http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state aid to secure electricity supply en.html](http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state_aid_to_secure_electricity_supply_en.html)

Europa-Kommissionen (2017c), 'Forslag til forordning om det indre marked for elektricitet (omarbejdning), februar 2017, [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016PCo861R\(01\)&from=DA](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016PCo861R(01)&from=DA)